

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	7
GİRİŞ	11

BİRİNCİ BÖLÜM

YAPI DENETİMİ HİZMET SÖZLEŞMESİ

I. GENEL OLARAK	13
II. YAPI DENETİMİ HİZMET SÖZLEŞMESİNİN TANIMI	15
III. YAPI DENETİMİ HİZMET SÖZLEŞMESİNİN HUKUKSAL NİTELİĞİ	16

İKİNCİ BÖLÜM

YAPI DENETİMİ HAKKINDAKİ KANUN'UN UYGULANMASINDA KARŞILAŞILAN HUKUKİ SORUNLAR

I. YAPI DENETİM KURULUŞU İLE DENETÇİLER ARASINDAKİ UYUŞMAZLIKLAR	19
A. Denetçilerin Sigortalı Hizmetlerinin Tespiti	19
B. Çalışanların Ücret Alacaklarına İlişkin Uyuşmazlıklar	20
II. YAPI DENETİM KURULUŞU İLE YAPI SAHİBİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER	21
A. Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesinin Kuruluşu	21
B. Yapı Denetim Kuruluşunun Hak ve Borçları	22
1. Yapı Denetim Kuruluşunun Borçları	22
a. Denetim Yapma Borcu	22
b. Uyarma Borcu	23
c. Diğer Borçları	24
2. Yapı Denetim Kuruluşunun Hakları	24
a. Ücret Hakkı	24
b. Haczedilmezlik	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAPI DENETİM KURULUŞUNUN SORUMLULUĞU

I. YAPI DENETİM KURULUŞUNUN KAMUYA KARŞI OLAN SORUMLULUĞU: FENNİ MESULİYET	31
A. Genel Olarak	31
B. Fenni Mesuliyetin Muhatabı: İlgili Yönetim	33

II. YAPI DENETİM KURULUŞUNUN YAPI SAHİBİNE KARŞI HUKUKİ SORUMLULUĞU	35
A. Sorumluluğun Koşulları.....	35
1. Genel Olarak.....	35
2. Zararın (Yapı Hasarının) Gerçekleşmesi.....	37
a. Taşıyıcı Sistem.....	39
b. Taşıyıcı olmayan Kısımlar.....	39
3. Kusur.....	40
a. Yapı Denetim Kuruluşunun Kusurunu Azaltan/Kaldıran Nedenler.....	42
aa. Yapı Denetim Kuruluşunun Gerekli Bütün Özeni Göstermiş Olması.....	42
bb. Zarar Görenin (Yapı Sahibinin) Kusuru.....	43
cc. Nedensellik Bağının Yokluğu.....	44
i. Olağanüstü Durum, Mücbir Sebep.....	45
ii. Üçüncü Kişinin Kusuru.....	46
dd. Yapı Denetim Kuruluşunun Sorumluluğunu Sınırlayan Anlaşmaların Etkisi.....	46
4. Nedensellik Bağı.....	47
B. Sorumluluğun Süresi.....	47
1. Sorumluluğun Kapsam ve Sınırları.....	48
2. Zamanaşımı.....	49
C. Hakların Yarışması.....	50
D. Yapı Hasarı Nedeniyle Sorumlu Olan Kişiler.....	50
1. Yapı Denetim Kuruluşu.....	59
2. Denetçi Mimar ve Mühendisler.....	64
3. Yardımcı Kontrol Elemanı.....	68
4. Proje Müellifleri.....	69
5. Laboratuvar Görevlileri.....	70
6. Yapı Müteahhidi.....	72
7. Şantiye Şefi.....	74
8. Ortaklar ve Yöneticiler.....	76
9. İlgili Yönetim.....	78
III. YAPI DENETİM KURULUŞUNUN YARDIMCI KİŞİLERDEN DOLAYI SORUMLULUĞU	79
IV. YAPI DENETİM KURULUŞUNUN SORUMLULUĞUNU KALDIRAN/AZALTAN VEYA BORÇTAN KURTARAN NEDENLER	81
A. Esaslı Değişiklik.....	81
B. Parsel Dışından Gelen Doğal Nedenler.....	81

C. Deprem Sigortasından Yapılan Ödemeler	82
D. Kusurun Hafifliği	82
E. Üçüncü Kişinin Kusuru	83
F. Mücbir Sebepler	83
G. Ön Anlaşmalar	83
H. Sigorta	83
V. İSPAT	84

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YAPI DENETİM KURULUŞLARININ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ÖNLEMLERİ BAKIMINDAN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. İŞVERENLERE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE GETİRİLEN YÜKÜMLÜLÜKLER	85
A. Önlem Alma ve Denetim Yükümlülüğü	86
B. Bilgilendirme ve Eğitim Yükümlülüğü	88
C. Örgütlenme Yükümlülüğü	89
II. YAPI DENETİM KURULUŞUNUN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASI KONUSUNDAKİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ	90
A. Genel Olarak	90
B. Uyarıda Bulunmak	91
1. Uyarının Amacı	92
2. Uyarının İçeriği	93
3. Uyarının Sonuçları	94
C. Sonuç	95

BEŞİNCİ BÖLÜM

YAPI DENETİMİNDE CEZAI SORUMLULUK

I. İCRAİ VEYA İHMALİ DAVRANIŞLA GÖREVİN KÖTÜYÜ KULLANILMASI SUÇU	97
II. GERÇEĞE AYKIRI BELGE DÜZENLEME SUÇU	98

YARGITAY KARARLARI

HUKUK BÖLÜMÜ	101
1. YAPI DENETİMİ HİZMET SÖZLEŞMESİ	101
2. YAPI DENETİMİ HİZMETİNDEN KAYNAKLANAN ÜCRET ALACAĞI	125
3. ABONELİK SÖZLEŞMESİNDEN KAYNAKLANAN DAVALAR	247
4. HİZMET TESPİTİ/İŞÇİLİK ALACAĞI DAVALARI	263
5. İŞ KAZASINDAN DOĞAN TAZMİNAT DAVALARI	289

6. GEREĞİ GİBİ DENETİM YAPILMAMASINDAN KAYNAKLANAN ALACAK DAVALARI	326
7. FİKRİ HAKLAR NEDENİYLE AÇILAN DAVALAR.....	368
8. İNŞAATIN YAPI DENETİMİNE UYGUN YAPILMAMASI/SİGORTA POLİÇEASINDEN KAYNAKLANAN ALACAKLAR	376
9. GÖREVLİ MAHKEME	540
10. HACZEDİLEMEZLİK	558
CEZA BÖLÜMÜ	573
1. TAKSİRLE YARALAMA VEYA ÖLÜME SEBEBİYET VERME	573
2. GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA SUÇU	621
3. SAHTECİLİK SUÇU	676
4. İMAR KİRLİLİĞİNE NEDEN OLMA	694
5. RUHSAT VE PROJEYE AYKIRI UYGULAMA	737
YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN	773
YAPI DENETİMİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİ	785
KAVRAM ARAMA CETVELİ	813
KAYNAKÇA	815

GİRİŞ

Ülkemiz 1980'li yıllardan sonra yoğun bir özelleştirme uygulamasının içine girmiştir. Bu bağlamda yapı denetim hizmetleri de özelleştirmenin dışın-da bırakılmamıştır. Anayasa'nın 47 nci maddesinde yapılan değişiklik ile birlikte özel hukuk kişileri lehine, başka bir ifadeyle devlet ve diğer kamu tüzel kişileri eliyle yürütülen kamu hizmetleri özel hukuk sözleşmeleri ile özel kişilere gördürülmeye başlanmıştır ki, bu değişiklikten yapı denetimine ilişkin faaliyet de etkilenmiştir. Kamu hizmetinin özel kişiler eliyle gördürülmesinin yasa koyucunun düzenleme takdirine bırakılmasının en çarpıcı örneklerinde birisi 29.06.2001 tarih ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'dur. Sözü edilen Kanun'un iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne iptal davası açılmış ise de Anayasa Mahkemesi açılan iptal davalarını reddetmiştir. Böylece kamu gücünü kullanma ayrıcalığına sahip bir alan olan yapı denetiminde, kamu yönetiminin denetim yetkisinin devri söz konusu olmuştur. Sözü edilen Kanun'un 2 nci maddesi hükmüne göre, bu Kanun kapsamına giren her türlü yapının denetimi Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile çalışan ve münhasıran yapı denetimi ile uğraşan tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluşlarına aittir. Bu denetim yetkisinin kapsamı ise yine aynı madde içinde gösterilmiştir.

Barınabilecek bir yere sahip olmak, tarihin her döneminde insan için temel bir gereksinim olmuştur. Barınma gereksinimini gideren yapının, nicelik ve nitelik olarak tamamlanıp bitirilmesi ve kullanıcının hizmetine sunulabilmesi çoğu kere birbirine bağımlı, ancak kimi kez de birbirinden bağımsız birden çok faaliyetin yerine getirilmesi ile mümkündür. Yapının yapımına başlanması yer temininden başlamak üzere proje çizimi, maliyet hesapları, müteahhit ve işçilerle olmak üzere pek çok sözleşme yapılması gibi iş ve işlemleri gerekli kılmaktadır. Bu faaliyetlerin her birinin ayrı bir uzmanlığı gerektirmesi nedeniyle, birden fazla kişinin yapım işinin içine çekilmesi bir zorunluluktur. Öte yandan, yapı denetiminde birden fazla uzmanlığı gerektiren işi yürüten kişilerin eylemlerinin denetlenmesi, bu uzmanlıkları bünyesinde bulunduran ayrı bir uzman kişinin varlığının doğumuna yol açmıştır. Bu ise ancak birden fazla gerçek kişiden oluşan bir tüzel kişi olabilir. Ortakları mimar ve mühendislerden oluşan bu tüzel kişi, kendi uzmanlık alanıyla ilgili görevler üstleneceği için sorumluluğu da bu uzmanlık alanıyla sınırlı kalacaktır.

Yapı denetimini; güvenli, sağlıklı, ekonomik yapı elde edebilmek amaçlarıyla yapıların, tasarım (proje) ve yapım (inşa) aşamalarında yürürlükteki yapı mevzuatı, standart ve teknik esaslara uygun olarak denetim yoluyla yapılmasının sağlanması süreci olarak tanımlamak mümkündür. Yapı denetimi bir

süreçtir. Denetim, yapının yapım süresine bağlı olarak sürdürülür. 4708 sayılı Kanun'un uygulanmasında yapım süresi; Yapı sahibinin, yapı ruhsatını aldığı tarih ile yapı kullanma iznini aldığı tarih arasındaki dönemi ifade etmektedir.

Kanunun 1. maddesine baktığımızda, yapı denetiminin iki önemli amacının olduğu sonucu çıkmaktadır:

1. Yapılarda can ve mal güvenliğinin sağlanması,

2. Yapı hasarı nedeniyle zarara uğrayan kişilerin haklarının korunması ve doğabilecek zararların tazmininin sağlanmasıdır.

Yapı denetim kuruluşlarının görevleri; 4708 sayılı Kanun'un 2/3. maddesinde sayılmıştır. Bu kuruluşlar, yapı sahibi ile yapı denetim hizmet sözleşmesi imzalayan ve bu sözleşme uyarınca yapı denetim hizmetini yerine getiren kuruluşlar olmakla birlikte, aynı zamanda birer şirket olmaları nedeniyle Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi kişilerdir. Yapı denetim kuruluşları bir şirket olmakla birlikte, verdikleri hizmet itibari ile tacir değildirler. Denetimin yasalara uygun yapılmaması nedeniyle, başta yapı sahibi olmak üzere üçüncü kişiler ve kamu zarara uğrayabilir. Yapı denetim kuruluşları, yapı sahiplerinin ve kamunun denetim faaliyetinden dolayı uğradıkları zararlardan belli koşulların gerçekleşmesi halinde hukuken sorumludurlar. Bu kuruluşların sorumlulukları sebep oldukları zararın bir karşılığı olarak yalnızca tazminatla sınırlı kalmamış, ayrıca hukuksal sorumluluğun yanında kamusal bir yaptırım olarak yönetsel ve cezai yönden de sorumlu tutulmaları yoluna gidilmiştir.